GAZETA KRAKOWSKA

No. 49.

W Niedzielę Dnia 18. Czerwca 1809.

Urzędowe doniesienie o działaniach C. K. Auſtryackiego woyska w Galicyi od 9 do 12 Czerwca 1809.

D. 9 korpus Feldmarszałka porucznika Barona Schauroth poſtąpił naprzod przez Wisłokę.

Jenerał Polski Rożniecki wyszedł przeciw niemu w 1500 jazdy; Feldmarszałek porucznik Schauroth kazał 6 szwadronom walecznego regimentu huzarow Cesarza, pod dowodztwem Połkownika, Barona Horwat, na tę jazdę uderzyć. Po żywey rozprawie zoſtał nieprzyiaciel do ucieczki przymuszony; zoſtawił wiele ludzi na placu, Podpułkownik regimentu Turno i sześćdzieſiąt kilku ludzi doſtało ſię w naszą niewolą.

Tegoż dnia przeprawił ſię J. Królewiczowska Mość Arcy Xżę Ferdynand przy Nikurzy za Wisłę. D. 10 połączyły ſię oba korpusy przy Baranowie i poſtąpiły d. 11 przez Dzikow aż do Wielowsi. Nieprzyiaciel opuścił moſtowy szaniec przed Sandomirzem i rozebrał moſt, przez co opasana ieſt załoga w ufortyfikowanym Sandomirzu.

D. 12 po południu attakowała przednia nasza ſtraż nieprzyiaciela przy Gorzycach; dla bagien i grobel miał tam mocne bardzo ſtanowisko. Zoſtał iednak z niego z wielką ſtratą wyparty; ponawiał przemagaiącą znacznie swoią piechotą attaki przeciw temu mieyscu, ale zawsze odparty zoſtał.

Rotmiſtrz Climent od Cesarza lekkiey konniey zaskoczył z szwadronem tegoż regimentu w nie dobrem dla jazdy mieyscu nieprzyiacielskiey piechocie z tyłu, uderzył na nią, zabrał 3 officerow i przeszło 100 żołnierzy w niewolą.

Rotmiſtrz Szilyi od Palatyna huzarow wysłany był na prawy bok i miał znacznie przemagaiącego przeciw sobie nieprzyiaciela; uderzył wszelako odważnie na niego, zabrał 2 offiicerow i około 60 żołnierzy w niewolą, i odparł nieprzyiaciela za ſtromyk Drzykowski.

Podług wyznania wszyſtkich jeńcow miał nieprzyiaciel 6 batalionow piechoty i 2 regimenta jazdy; aże z naszey ſtrony przednia tylko ſtraż ſię potykała, zatem daleko był od niey licznieyszy; lecz woyska nasze dały tu nowe dowody swey odwagi i waleczności.

Nowo utworzony Zachodnio-galicyyski batalion szczególniey ſię tu popisał.

Nieprzyiaciel przeprawił ſię był z od-

dział-em woyska pod Kozienicami za Wisłę, z innym korpusem przeszedł pod Warką za Pilicę i postępował ku Radomowi; lecz uprzedził go Jenerał major, Baron Mohr i poszedł z Radomia ku Jedlińskowi przeciw niemu, gdy tym czasem uderzył na niego Feldmarszałek porucznik Mondet od Przytyka z prawego boku.

Nieprzyiaciel, pod dowodztwem Jenerała Zaiączka, został pobity i w wszystkich mieysach do ucieczki przymuszony.

Przy odeyściu rapportu ścigali ieszcze Felmarszałek porucznik Mondet i Jenerał Mohr nieprzyiaciela ku Wiśle.

Major Hrabia Gatterbourg zaskoczył z iedną dywizyą Cesarza huzarow iednemu nieprzyiacielskiemu batalionowi, który po części wyciął, resztę w niewolą zabrał; przyprowadzono iuż iako jeńcow 1 majora, 11 officerow i 432 żołnierzy.

Oddział woyska Xięstwa Warszawskiego opanował między 4 i 5 Czerwca cyrkularne miasto Sanok, gdzie nie było żadney załogi i nie wielką część mieszkańcow tego cyrkułu do buntu przeciw prawemu swoiemu Monarsze nakłonił. Oddział Węgierskiey insurekcyi położył d. 11 Czerwca koniec tey zuchwałości, i część nieprzyiacioł zabił, część w niewolą zabrał, część rozproszył i C. K. cyrkulrny urząd znowu tam zaprowadził.

Dzienny rapport C. K. Woyska pod d. 7 Czerwca 1809.

Od nieiakiego czasu napastował nieprzyiaciel granice Węgierskie i zdawał się mieć szczególniey oko na ważne w woyskowym względzie miasto Prezburg. Z tego powodu nakazał J. Cesarzowiczowska Mość Arcy Xżę Jeneralissimus wystawić pod Prezburgiem na prawym brzegu Dunaiu szaniec mostowy i pospieszyć się z nim ile możności, aby nieprzyiaciel nie zyskał na czasie, nie zbliżył się z siłą do brzegu i nie przeszkodził wystawieniu na nowo mostu, ieżeliby ten uznany był za potrzebny dla naszego woyska.

Roboty te były iuż do 1go Czerwca dosyć daleko posunięte, gdy w wieczor dnia tego postąpił nieprzyiaciel w 10,000 ludzi, pomiędzy któremi znaydowały się Wirtemberskie i Heskie woyska, dwiema kolumnami od Wolfsthal przeciw leżącey przed mostowym szańcem wsi Engerau, którą Jenerał Bianchi, dla zasłonienia robot, oddziałami od regimentow Giulay, Duka i Beaulieu osadził. Nieprzyiaciel uderzył z częścią woyska i 4 działami na wieś Engerau i attakował ią żywo przez dwie godziny, lecz nie potrafił iey opanować, ani zbliżyć się do szańcow. Przez waleczne oddziały pomienionych regimentow i dogodne środki Jenerała Bianchi wszędzie odparty został i za nadeyściem nocy musiał się z znaczną stratą do Wolfsthal cofnąć.

Nazaiutrz, gdy nieprzyiaciel ściągał do siebie posiłki, korzystał Jenerał Bianchi z tego czasu dla przyśpieszenia robot nad mostowym szańcem i nadania mu większey mocy.

D. 3 Czerwca zdawał się nieprzyiaciel zachowuc spokoynie; ale po połudnu wyruszył nagle Marszałek Davoust z pomnożonemi siłami z Wolfsthal, uderzył z przemagaiącą siłą żywo na posterunki nasze i zdawał się mieć wyraźny zamysł z naszemi woyskami, którym wypadało koniecznie cofnąć się ze wsi, wtargnąć razem, ścigaiąc ich, do szańcow. Cesarz Francuzow roskazał wyraźnie, aby opanowano szaniec, niechay kosztuie co chce, i miasto Prezburg ieżeli można będzie. Lecz Jen. Bianchi przywitał zbliżaiące się do szańcu niebaczne nieprzyiacielskie kolumny kartaczowym i z ręczney broni ogniem, i z znaczną stratą odparł. Kilkokrotnie ponawiał nieprzy-

iacizl swoie attaki; woyska iego postąpiły aż do rowu, ale za każdą razą bez innego skutku, procz ogromney straty, którey łatwo domyślić się można z tey okoliczności, że przez 3 godziny wystawione były na morderczy nasz kartaczowy i z ręczney broni ogień. Jakoż patrole nasze, które wysłane były dla uważania iego cofania, znalazły we wsi kupy zabitych i ranionych. Odwaga woysk naszych zniszczyła śmieszny zamysł swoiego przeciwnika, który usiłował się potem zemścić, że mu się attak nie udał, na niewinnych kobietach i dzieciach bombardowaniem otwartego miasta Preszburga. Jenerał Bianchi z wzgardą tylko patrzał na ten bez żadnego celu nieprzyiaciela postępek, nie odstrzeliwszy ani razu na iego do miasta strzelanie, poki sam nie ustał, widząc, że iest bezskuteczne i nieodbiera na nie odpowiedzi.

J. Cesarzowiczowska Mość Arcy Xżę Jeneralissim Chorążego Maurer od Giulaja, który w czasie naytęższego nieprzyiacielskiego attaku z kilku set ochotnikami zrobił wycieczkę, mianował w nagrodę iego walecznego sprawienia się podporucznikiem, a Jenerałowi Bianchi za roztropną i mężną obronę, iako też będącym przy nim officerom głównego sztabu, i od korpusu indzynierow, szczególnieysze swoie ukontentowanie oświadczył.

Teraz przestaie nieprzyiaciel na oszańcowaniu się za wsią Engerau.

Strata nasza w rożnych tych potyczkach, ponieważ woyska nasze zasłaniały szańce, iest w porownaniu z nieprzyiacielską daleko mnieysza.

Stoiąca za Raabą Węgierska insurekcya, iako też znayduiąca się przy woysku J. Cesarzowiczowskiey Mci Arcy Xcia Jana, ma codziennie sposobność ćwiczenia się w sztuce woienney; często napada na nieprzyiacielskie straże i nie ieden iuż patrol zabrała. W okolicy Altenburga pokazuie się nieprzyiacielski oddział 1000 ludzi wynoszący.

Nadzwyczayny dodatek do Nru 42go gazety Wiedeńskiey. — W Wiedniu d. 29 Maja 1809. — Z bezstronnemi uwagami.

Dziesiąty Biuletyn Cesarsko Francuzkiego woyska.

Na przeciwko Ebersdorf dzieli się Dunay na 3 odnogi, które wystawiaią dwie wyspy. Od prawego brzegu do pierwszey wyspy iest 240 sążni odległości. Wyspa ta ma około 1000 sążni obwodu. Od niey aż do wielkiey wyspy, gdzie znayduie się głowne koryto, ma ta odnoga 120 sążni szerokości. Wielka wyspa zwana Lobau, ma 7000 sążni obwodu, a kanał, który ią od lądu przedziela, 70 sążni szerokości. Naypierwsze wsie, które się potem natrafią, są Grossaspern, Esslingen i Enzersdorf. Przeprawa przez taką rzekę, iaką iest Dunay, w obecności nieprzyiaciela, który zna dokładnie okolice i ma mieszkańcow za sobą, iest bez wątpienia iednym z naywiększych woiennych przedsięwzięć.](1)

Mosty z prawego brzegu do pierwszey wyspy, i od tey do Lobau zostały d. 19 Maja rozbite; dywizya Molitora przeprawiła się ieszcze d. 18 na wiosłowych statkach do wielkiey wyspy.

D. 20 przeprawił się Cesarz na wielką wyspę i rozkazał rozbić most na ostatniey odnodze między Grossaspern i Esslingen. Gdy odnoga ta ma tylko 70 sążni szerokości, zatem nie potrzeba było na most iak 15 ponto-

---

(1) *Uwaga ta przed bitwą byłaby w swoim mieyscu, ale po bitwie służyć tylko może za zwyczayną wymowkę.*

now, i był w 3 godzinach pod zarządzeniem Pułkownika artyleryi Aubry gotowy.

Pułkownik Saint Croix, pierwszy adjutant Marszałka Xcia Riwoli, przeprawił się naypierwszy na statku na lewy brzeg Dunaiu.

Dywizya lekkiey konniey Jenerała Lasalle i dywizye Molitora i Boudeta przeprawiły się za nim w nocy.

D. 21 rozpoznawał Cesarz w towarzystwie Xcia Neufszatelskiego (Berthiera) i Marszałkow Xiążąt Riwoli (Masseny) i Montebello (Lannes), położenie lewego brzegu, i oznaczył plac boiu. Prawe skrzydło opierało się o Esslingen, a lewe o Grosaspern; oba zatem mieysca zostały osadzone.

D. 21 o godzinie 4 po południu pokazał się nieprzyiaciel i zdawał się chcieć odeprzeć naszą przednią straż i w Dunay ią wpędzić. Daremny zamysł! Marszałek Xżę Riwoli był naypierwey w Grosaspern (2) od korpusu Jenerała Bellegarde attakowany. Czynił przez cały wieczor poruszenia z dywizyami Molitora i le Grand i odparł wszystkie attaki z wstydem nieprzyiaciela. (3) Marszałek Xżę Montebello bronił wsi Esslingen, a Marszałek Xżę Istryi (Bessires) zasłaniał z lekką konnicą i dywizyą kirysserow Jen: Espagne płaszczyzny i bronił Enzersdorfu. Rozprawa była żywa. Nieprzyiaciel miał 200 dział (4) i około 90,000 woyska, (5) które z szczątkow wszystkich korpusow Austryackiego woyska pozbierane było.

Dywizya kirysserow Jenerała Espagne (6) przypuściła kilka przedziwnych attakow, przełamała dwa czworograny i zdobyła 14 dział. Kula zabiła Jenerała Espagne, który chwalebnie walczył na czele woyska, odważnego i ze wszech względow zasłużonego officera. Jen. brygady Fouler (7) zabity przy attaku został.

Jenerał Nansouty przybył przy schyłku dnia z iedną tylko brygadą Jenerała Saint Germain na plac bitwy. Brygada ta wsławiła się kilku pięknemi attakami. O godzinie 8 w wieczor ustała bitwa, i zostaliśmy zupełnie panami placu bitwy. (8) W nocy przeszedł korpus Jenerała Oudinota, dywizya St. Hilaire i 2 brygady lekkiey konnicy przez 3 mosty.

D. 22 o godzinie 4 z rana był Marszałek Xżę Riwoli naypierwey attakowany i nieprzyiaciel czynił kilkokrotne usiłowania do o-

---

(2) *Gdy przednia straż nieprzyiacielska, która aż do Hirschstetten postąpiła, odparta została.*

(3) *Gruba w pisaniu pomyłka, ponieważ C. K. Austryacki Jen. major Vaquant trzymał przez całą noc wieś Aspern osadzoną i odparł ostatni nieprzyiacielski attak o godzinie 1 po północy.*

(4) *Jakimże sposobem mogli Austryacy na raz z 200 działami wystąpić? — Wszakże kilkanaście biuletynow Francuzkich zapowiadało światu, że wszystkie działa Austryackie są zabrane; że szlachta, dla postawienia kraiu w stanie prowadzenia woyny, dała rządowi w patryotyczney ofierze żelazne działka z swych zamkow.*

(5) *Szczęśliwy kray, który z szczątkow pobitych korpusow wystawić może 90,000 woyska, i te szczątki musiały przynaymniey nie bydź ieszcze zrażone, ponieważ przyzwyczaione do zwycięztwa wielkie Francuzkie woysko mężnie odparły.*

(6) *Tu położyć należy:* Dywizya kirysserow Jenerała Espagne przypuściła kilka nadaremnych attakow, nieprzełamała żadnego czworogranu, nie zdobyła żadnego działa, poniosła owszem wielką klęskę od Austryackiey piechoty i artyleryi, *gdyż na pobojowisku nazbierano przeszło 2000 kiryssow, chociaż wieśniacy i żołnierze nie małą ich liczbę unieśli i codziennie wydobywaią ich ieszcze z rzeki.*

(7) *Jenerał brygady Fouler i Jenerał dywizyi Durosnel znayduią się w niewoli i są zdrowi.*

(8) *Panem placu bitwy zostali Austryacy, ponieważ utrzymali się przez noc w Aspern, a nieprzyiaciel odparty został do swoiego szańcu mostowego.*

panowania znowu Aspern. Sprzykrzyło się na koniec Xciu Riwoli mieć się tylko obronnie, uderzył na nieprzyiaciela i odparł go. (9) Zimna krew i nieustraszonność Jenerała dywizyi le Grand zasługuią na pochwałę

Jenerał dywizyi Boudet, ktory stał w Eslingen, miał zlecenie bronić tego ważnego mieysca. Widząc, że nieprzyiaciel za daleko rozciągnął się od prawego do lewego skrzydła, postanowił zatem przełamać iego środek. Marszałek Xżę Montebello stanął na czele tego attaku; Jen: Oudinot stanowił lewegiego skrzydło, dywizya St. Hilaire stanowiła środek, a dywizya Boudeta prawe skrzydło. Srodek nieprzyiacielskiego woyska nie wytrzymał widoku woysk naszych. (10) W momencie wszędzie przełamany został. Marszałek Xżę Jstryi rozkazał kilka przypuścić attakow, ktorych skutek był naypięknieyszy. (11) Kirysserowie uderzyli na 3 nieprzyiacielskie kolumny i wycięli. Iużby po Austryackim woysku było, gdy o godzinie 7 zrana doniosł adjutant Cesarzowi, że przez nagłe wezbranie Dunaju wielka liczba tratew i grubych drzew, które wczasie artaku Wiednia były poscinane i nad brzegiem leżały, spłynęły i potargały mosty od prawego brzegu do małey wyspy, a stamtąd do Lobau. (12) Wszystkie odwodowe parki, które nadciągały, większa część cięższey naszey jazdy, cały korpus Marszałka Xcia Auerstädt (Davoust), odwody Xżąt Riwoli i Montebello, i połowa gwardyi zatrzymane przez to zostały na prawem brzegu Dunaju. Z 60 dział gwardyi 4 tylko nadciągnęły.

To nieprzyiemne zdarzenie nakłoniło Cesarza do zaprzestania poruszenia naprzod. Rozkazał Xciu Montebello utrzymać plac boiu, który rozpoznawano, i zaiąć stanowisko, którego lewe skrzydło opierało się o wzgorek i zasłaniało Xcia Riwoli, a prawe o Esslingen.

Nieprzyiaciel znaydował się iuż w okropnym nieładzie, gdy dowiedział się, że nasze mosty zniszczone zostały. Wielki transport artyleryi nie mogł się przeprawić i postrzegł to wkrotce po osłabieniu naszego ognia. Wszystkie iego prochownie i artylerya, które się iuż cofały, pokazały się znowu na linii, i odgodziny 9 z rana aż do 7 w wieczor czyniły, wsparte ogniem z 200 dział, niesłychane usiłowania, dla odparcia Francuzkiego woyska. Lecz usiłowania te zakończyły się z iego wstydem. Po 3 razy uderzał na wsie Esslingen i Grosaspern, i po 3 razy zapełnił ie swoiemi trupami.

Fizylerowie gwardyi, pod dowodztwem Jenerał Mouton, okryli się sławą i odparli odwod, który składał się z wszystkich granadyerow Austryackiego woyska, iedyni żołnierze, którzy nie znaydowali się ieszcze w ogniu. Jenerał Gros kazał wyciąć kilka set Węgrzynow, którzy usadowili się iuż byli na cmen-

(9) *D. 22 rano opanował nieprzyiaciel Aspern, ale wyparty znowu przez Austryakow został, ktorzy po kilku nadaremnych z strony nieprzyiaciela attakach, panem tego mieysca zostali.*

(10) *Srodek Austryackiego woyska, ktory przy pierwszym attaku bardzo był słaby, wytrzymał bardzo dobrze widok Francuzkiego woyska i tak długo, poki te nie osłabły i nazad się nie zwrociły.*

(11) *Dla Austryakow!*

(12) *Mosty zerwane zostały przez C. K. Austryackiego Kapitana Magdeburga od głównego sztabu, ktory tym końcem puścił Dunaiem statkowe młyny i ciężko wyładowane statki, gdyż do planu Arcy Xcia Jeneralissima wchodziło, ażeby zniszczyć nieprzyiacielskie mosty.*

tarzu w Esslingen. Nowozaciężni czynili w tey bitwie pod Jenerałem Curial pierwszą woienną służbę i okazali odwagę. Jenerał Tersonne, dowodzący pułkownik dawną gwardyą, postawił ich w 3ciey linii i zrobił z nich spiżowy mur, który sam był dostatecznym do wstrzymania wszystkich usiłowań Austryackiego woyska. (13) Nieprzyiaciel wystrzelił przeszło 40,000 razy z dział, kiedy my pozbawieni odwodowego parku, znaydowaliśmy się w konieczności oszczędzania ammunicyi na nieprzewidziany przypadek.

W wieczor zaiął nieprzyiaciel dawne swoie przed bitwą stanowisko, a my zostaliśmy panami placu bitwy. (14) Strata iego iest ogromna. Żołnierze, którzy w prawne oko maią, podaią liczbę zabitych, których na placu bitwy zostawił, przeszło 12,000. (15) Podług wyznania jeńcow, ma 23 jenerałow i 60 officerow sztabu zabitych lub ranionych. Feldmarszałek porucznik Weber, (16) ieden jenerał major, 1800 żołnierzy i 4 chorągwie znayduią się w naszych rękach. Strata z naszey strony iest także znaczna: utraciliśmy 1100 ludzi w zabitych i mamy 3000 ranionych. Marszałkowi Xciu Montebello zgruchotała kula nogę. D. 22 o godzinie 6 w wieczor urzniętą mu została, i życie iego nie znayduie się w niebezpieczeństwie. W pierwszey chwili rozumiano go zabitym. Przyniesiony był do Cesarza i nastąpiło czułe pożegnanie. W śrzod trosków dnia tego wypłacił Cesarz hołd czułey przyiaźni, która go od wielu lat z tym towarzyszem oręża łączyła. Łzy z iego oczu płynęły i obracaiąc się do obecnych rzekł: " Tak przykry cios musiał także w tym dniu serce moie dotknąć, dla zwrocenia moiey uwagi, oprocz woyska, na inny przedmiot.,, Xżę Montebello utracił zmysły. Przytomność Cesarza przywrociła go do życia. Uchwycił go za szyię i rzekł: " W godzinę utracisz W. C. Mość tego, który umiera z chwałą i w przekonaniu, że był naylepszym przyiacielem W. C. Mci.,,

Jenerał dywizyi St. Hilaire został raniony (Jest to ieden z znakomitszych jenerałow Francuzkich.) Jenerał Durosnel, adjutant Cesarza, zabity od kuli został, (*) gdy powiozł rozkaz. Żołnierze okazali zimną krew i nie ustraszoność, która Francuzom tylko iest właściwa.

Ponieważ powiększała się ieszcze zawsze woda na Dunaiu, mosty nie mogły zatem bydź prędko postawione. D. 23 (17) rozkazał Cesarz

---

(13) *Austryacki rapport o bitwie pod Esslingen, da o tem dokładnieysze obiaśnienie.*

(14) *Wyrazić tu należało: a my zostaliśmy aż do Lobau odpartemi.*

(15) *Osobliwsza rzecz, że strata Austryakow, lubo była wielka, podana iest z strony Francuzkiey do 12,000 w zabitych, chociaż Francuzi oszczędzaiąc ammunicyą, nie wiele strzelali, a Francuzka tylko 1100 zabitych i 3000 ranionych; przecież wiadomo światu, że C. K. Austryacka artylerya przedziwnie strzela, i nie 40,000, ale 51,000 razy wystrzeliła z dział kulami i kartaczami do szeregow Francuzkich i to ściśnionym krzyżowym ogniem. Z resztą naylepiey zbiiemy to podanie, gdy powiemy, że Austryacy znaleźli na placu bitwy (który Francuzi mowią, że utrzymali) 20,000 Francuzkiey broni. Wszystkie także wsie i miasteczka około Wiednia zapełnione są ranionemi Francuzami. W samey zaś stolicy Wiedniu leży ich 23,700 z bitwy pod Esslingen.*

(16) *Feldmarszałek porucznik Weber ciężko raniony dostał się w niewolą; lecz poymany Jen. major należy do zabranych 14 dział, chorągwi, 1800 jeńcow i kilku set wyciętych na cmentarzu Węgrzynow, słowem do twierdzenia, że Francuzi bitwę wygrali.*

(*) *Obacz siodmy przypisek.*

(17) *Nie 23, ale 22 w wieczor zostało woysko Francuzkie do wyspy Lobau odparte, i C. K. Austryackie przednie straże stały na lewym brzegu Dunaju. Trudno będzie nay-*

woysku swoiemu przeprawić się przez małą odnogę i stanął na wyspie Lobau, przy czem mostowe swoie szańce trzymał osadzone.

Pracnią nad postawieniem mostow i nie zaniedbaią niczego, co tylko posłużyć może do zabespieczenia ich przeciw wszelkim wypadkom wody i nawet zamachom nieprzyiaciela.

Wysokość i bystrość wody wyciąga wielkiey pracy i wielkiey przezorności.

Gdy d. 23 z rana oznaymiono woysku, że Cesarz rozkazał cofnąć się na wielką wyspę, zadziwili się nadzwyczaynie waleczni żołnierze. (18) Zwycięzcy w obu dniach, mniemali, że przybędzie reszta woyska złączyć się z niemi. Musiano im powiedzieć, że wielka woda zerwała mosty, i przez powiększanie iey się zawsze ieszcze, nie podobna było nastąpić wypotrzebowaney ammunicyi i żywności, a zatem każde naprzód poruszenie nie byłoby roztropne. Jest to bardzo wielkie i wcale nieprzewidziane nieszczęście, że mosty, które zrobione były z naywiększych Dunaiskich statkow i przez podwoyne ankry i grube liny powiązane, porwane być mogły. Lecz niemniey wielkim iest szczęściem, że Cesarz nie dowiedział się o dwie godziny poźniey o tem zdarzeniu; bo woysko byłoby ścigało nieprzyiaciela, wypotrzebowało ammunicyą i pozostało bez sposobu do odnowienia bitwy.

D. 23 przewieziono bardzo wiele żywności z prawego brzegu Dunaiu do obozu na wyspie Lobau.

Bitwa pod Esslingen, którey wyydzie dokładny opis i wymieni walecznych mężow, którzy się wsławili, będzie w oczach potomności nowym pomnikiem sławy i niezachwianey stałości woyska Francuzkiego.

Marszałkowie Xiążęta Montebello i Riwoli rozwinęli w tey bitwie całą moc woyskowych swoich talentow.

Cesarz oddał naczelne dowodztwo nad 2gim korpusem woyska Hr. Oudinot, jenerałowi doświadczonemu w stu bitwach, w których okazał rownie wiele nieustraszoności, iak światła.

Z Prezburga d. 6. Czerwca.

C. K. korpus, który szczęśliwe uczynił postępy w Dalmacyi, obrał sobie teraz korzystne stanowisko między górami pod Zermania. W uporczywey rozprawie, w którey nieprzyiaciel więcey daleko stracił, niżeli my, dostał się Jenerał Stoichewich do nieprzyiacielskiey niewoli. Połkownik Rebnowich, od Likanera regimentu, obiął tymczasowo nad tym korpusem dowodztwo.

Z Budy d. 1. Czerwca.

Dziś po południu poiechał J. Cesarzowiczowska Mość Arcy Xżę Palatyn do zgromadzonych korpusow insurekcyi Węgierskiey.

---

większem stronnikom Francuzkim dowieść, że samo tylko powiększanie się wody zniewoliło Francuzkie woysko do udania się do Lobau, która wyspa iest z resztą daleko bardziey na zalanie wystawiona, niżeli Grossaspern i Esslingen, i w rzeczy samey po części zalaną była. Ponieważ przerwana była kommunikacya z prawem brzegiem Dunaiu, przeto dogodnieyszą było rzeczą zostawić woysko w utrzymanych stanowiskach i ścigać uciekaiących Austryakow liczną jazdą, która zazwyczay nie wiele potrzebuie ammunicyi, po nieprzeyrzanych okiem rowninach!

(18) *Że Francuzkie woyska cofały się na wyspę Lobau, widzieli to waleczni żołnierze ieszcze d. 22 przed południem, a zatem nie mogł ich dziwić rozkaz d. 23, który d. 22 w nocy iuż był uskutecznionv; lecz nie iest niepodobną rzeczą, że waleczni żołnierze i ich wodzowie mogli w tym dniu mieć wcale niezwyczayne uczucia.*

Z 4 dystryktówych szlacheckiey insurekcyi korpusow idą regimenta, które dotąd nie były w pole wyruszyły, do wyższych granic. Znaki, któremi rożnią się te dystryktowe korpusy są, że nad Dunaysey noszą czarne, a za Dunayscy niebieskie sznurki.

Nayiaśnieysza Cesarzowa i Królowa bawi tu ciągle z Nayiaśnieyszą familiią Cesarską, rownie iak rządowe kancelarye i ministrowie zagraniczni.

Z Nowegoiorku d. 30. Marca.

Wiele okrętow, które iuż wyładowane były w naszem porcie, i do Medera, Fagel &c. przeznaczone, musiały nazad wyładować, ponieważ handel do tych okolic nie iest dozwolony.

Podług pism naszych przychodzą do skutku układy z Angliią i od 10 Czerwca maią dawne stosunki z Angliią bydź przywrocone.

Z Londynu d. 19. Maja.
(Przez Francyą.)

Dworska gazeta pod d. 8 b. m. donosi, że Król mianował P. Roberta Adair nadzwyczaynym i pełnomocnym posłem przy Ottomańskiey Porcie, a sekretarzem poselstwa Stratford Canninga.

Junta Sewilska wydała pod d. 21 Kwietnia wyrok, w którym zapowiada, iż ieżeliby zniewoloną została odmienić swoie siedlisko, tedy uwiadomi o tem publiczność.

Przewozowe statki z załogą Martynicką przybyły do Portsmutu, ponieważ w Quiberonie znalazły trudność względem wymiany jeńcow. Statki te prowadzone były przez liniiowy okręt Belle Isle o 74 działach i fregatę Ulisses o 44 działach. W drodze z Martyniki znaydowały się 2 miesiące.

Po przybyciu Jenerała Wellesley do Portugalii, oddał mu Jenerał Craddock nad woyskiem dowodztwo.

D. 22 rozpocznie się w Portsmucie woienny sąd na Kontraadmirała Harwey, który obraził słowy Lorda Gambier, naczelnego dowodzcę kanałowey flotty. Admirał Curtis prezydować będzie temu sądowi, który składa się z Admirałow Holloway, Duckworth, Stanhope, Douglas, Campbell, Sutton i Ottway, i 4 kapitanow.

Officerowie i lud stoiącey przy Motherbank Rossyyskiey eskadry, maią bydź do oyczyzny odesłanemi, iak tylko zrobiony zostanie opis rzeczy i zapasow na Rossyyskich okrętach. Wyznaczonych do tego iest 3 Angielskich officerow. Admirał Siniawin zostawi potem na każdym okręcie officera i 20 ludzi, którzy go będą pilnować, i iednego wyższego officera, który mieć będzie dozor nad całą eskadrą, poki ta stosownie do umowy nie zostanie Rossyi oddana.

Admirał Apoduca zawiadywać tu na przyszłość będzie interessami junty Sewilskiey, ponieważ Cewallos do Hiszpanii odpłynął.

Admiralicya odebrała rozkaz, aby wszystkie okręty i statki, które do Austryackich poddanych należą, oddane zostały.

D. 14 w wieczor mieliśmy tu okropny pożar. Na okręcie Billingsgate wybuchnął ogień i rozszerzył się w krotce do innych okrętow i pobliskich budynkow napełnionych cukrem, żywicą, oleiem, konopiami i terpetyną, &c. z których wiele w pyrzynę obroconych zostało. Przez oddalenie okrętow ugaszony ogień został o godzinie 3 z rana. Spaliły się 4 okręty, z których ieden ładowny był winem Porto i łoiem, a 4 inne bardzo są uszkodzone.

D. 14 umarł tu Lord biskup Londyński, Belby Porteus, w 78 roku życia.

W Portugalii znayduie się część Niemieckiey naszey legii, którey jenerałami brygadyerami są Drieberg i Langwerth.

Junta Sewilska mianowała Jenerała Custa jenerałem kapitanem.

DODATEK

DO Nru. 49.

GAZETY KRAKOWSKIEY

W Niedzielę Dnia 18. Czerwca 1809.

Z Zemlina d. 25. Maja.

Opasuiący twierdzę i miast Nissę korpus Serbiianow pod dowodstwem Petrowicza, gdy oddział iego pobity przez Turkow został, cofnął się zupełnie za rzekę Murawę do Serbii. W czasie pomykania się naprzod tego korpuu, udały się dwa osobne oddziały iieden z Passarowic ku Dunaiowi, drugi z Paraklin, ku rzecze Timok, i oba trzymaią brzegi tych rzek osadzone.

Nad granicami Serbii zachodzą codziennie utarczki, ale do głowney bitwy ieszcze dotąd nie przyszło.

Zostaiący pod rozkazami Naczelnika Czerny Serbiyski korpus opanował bez wielkiego rozlewu krwi kilka zamkow w Albanii.

Z Amsterdamu d. 31. Maja.

Niemal całe nasze ministerium iest zmienione: P. Aloppens iest mianowany ministrem skarbu na mieyscu P. Gogel, Baron Capellen ministrem wewnętrznem i służby Bożey (oba bowiem te ministrowstwa są teraz połączone) Jenerał major Krayenhoff ministrem woyny, a Baron Hugenpoth ministrem sprawiedliwości i policyi.

J. K. Mość wyiechał ztąd wczoray o godzinie 6 z rana, iak mowią, do zamku Loo° Stamtąd ma niektóre departamenta zwiedzić.

Doniesienia z Anglii pod d. 26 Maja zapewniaią, że woyska pod Jenerałem Wellesley weszły do Oporto.

Z Szwecyi d. 1. Maja.

Zaden kray w chrześciańskiey Europie nie okazuie tak wielu złożonych z tronu Królow, iak Szwecya. Od 14 wieku złożono tam bowiem 11 Królow, nie rachuiąc regentow. Król Birger doznał tego losu w roku 1319, ponieważ dwoch swoich braci umorzył głodem w wieży. Następca iego Magnus II. tak się zrobił obmierzłem, iż dodawano mu iednego po drugim dwoch iego synow za współkrola, a nakoniec oddalono go od panowania z ostatnim iego synem Hako i wsadzono na tron iego siostrzeńca Albrechta Meklenburskiego w roku 1363. Albrecht z powodu nie ukontentowania swoich poddanych ustąpić musiał tronu Małgorzacie Duńskiey, ktorey następca Erich Pomorski ustąpił go znowu swoiemu siostrzeńcowi Bawarskiemu Xiążęciu Chrystofowi 1411 roku. Regent państwa Karol Kunison dopiero za 3ciąraza utrzymał ofiarowaną sobie koronę, a Chrystyan Iszy, który w przeciągu tego czasu panował, został (w roku 1471) wygna-

ny. Chrystyan syn Jana, który wygnał regenta Sten Sture, doznał tego samego losu, rownie iak Chrystyan II. w roku 1521. Za Gustawa Wazy 1wszego zdawał się rząd nabierać więcey mocy; lecz starszy iego syn i następca Erich XIV został przez własnego brata Jana II. tronu pozbawiony. Użyto przeciw dziwacznemu w prawdzie, ale nie złemu lub niezdatnemu temu Monarsze (iak niedawno przeciw Gustawowi III. i IV.) pozoru, że był nieprzyiacielem szlachty, ogłoszono go za w pół szalonego i odebrano mu w roku 1568 za zezwoleniem stanow koronę i wolność. W początkach tak się źle z nim obchodzono, iż w proźbie do brata swoiego wyraził, iż cierpi głod, zimno, smrod i siedzi w ciemnościach. Osłodzono nakoniec los iego cokolwiek, i bawił się czytaniem, muzyką tłumaczeniem pism historycznych i nabożeństwem. Lecz gdy w roku 1577 nastąpiło w Szwecyi wielkie zaburzenie, które obrócić się mogło na korzyść nieszczęśliwego Ericha, kazał go Jan w grochowey zupie otruć, ieduak przez miłość chrześciańską roskazał mu pierwey S. kommunią podać. Wędrownik ieden w późnieyszych czasach znalazł ieszcze w więzieniu Ericha brozdę w kamienney posadzce, którą ten nieszczęśliwy Król przechodząc się tam i nazad wydeptał. Na synie Jana, Zygmuncie Królu razem Polskim, zemścił się za Ericha Karol Xżę Sudermanii; ogłosił się naprzod regentem państwa, potem w roku 1604 Królem pod imieniem Karola IX. Był on oycem Gustawa Adolfa.

DONIESIENIA.

Cyrkularz od C. K. galicyiskiego Gubernium kraiowego.

Za przystawienie zbiegów z rezerwy, to iest którzy w przepisanym czasie, dobrowolnie się niezgłoszą nadgroda 12 zł. ryń. iest wymierzoną.

Dodatkowo do tuteyszego okólnego pisma pod dniem 18 Kwietnia r. b. względem ustawicznego utrzymania w zupełności armiów wydanego, do powszechney podaie się wiadomości, że stosownie do §. 10 rzeczonego cyrkularza, którym powołanie do powrotu ludzi do noszenia broni ręczney zanotowanych, którzy z paszportem lub bez paszportu w kraiach dziedzicznych konskrypcyi niepodlegaiących przebywaią nakazanem zostało, Nayiaśnieyszy Cesarz Jegomość i to ieszcze dołożyć rozkazał: aby zaprzystawienie takich zbiegów, to iest którzy się w przepisanym terminie dobrowolnie niezgłoszą, nadgroda 12 zł. ryń. czy przystawiony do broni ręczney zdolnym będzie lub nie, była dawaną.

Jeśli przystawiony posiada maiątek nadgroda ta z tegoż wypłaconą, a w przeciwnym razie ze skarbu wydaną bydź ma. w Lwowie dnia 24go Kwietnia 1809.

Adam Mitscha, C. K. Nadworny Radca.

Ignacy Kolmanhuber, Gubernialny Radca.

Per Cæs. Reg. Forum Nobilium Tarnoviense Omnibus ac singulis, quorum interest, medio præsentis Edicti publico notum fit, medietatem ville Ustianowa in Circulo Sandecensi sitam, Curandi Caspari Brześciański propriam, in triennalem Arendatoriam possessionem, inchoando scilicet, a 10 Julii 1809 usque inclusivæ 10 Julii 1812 duraturam, medio publicæ licitationis die 20 Junii a. c. hora 3 pomeridiana hic Cæs. Regii Nobilium Fori celebrandæ, dimissum iri. Quare Omnes ex arendandi cupidi, quatenus dicta die & hora hic C. R. Nobilium Fori compareant, præsentibus convocantur, eo addito, quod pretium Fisci annum arendæ juxta erectum per Camerarium inventarium constitutum sit in summa 1928 fn. 26 xr. reliquæ autem Conditiones ex arendationis circa assumendum Actum licitationis commissionaliter publicabuntur. Impedito Excellentissimo Dno Præside.

Josephus J. B. a Gebler.
Wenceslaus Nikel.
Venceslaus Winnicki. Ex Consilio C. R. Fori Nobilium Tarnoviæ die 30 Maij 1809.
Leichamscheider.

Per Cæs. Reg. Forum Nobilium Tarnoviense Omnibus ac singulis, quorum interest, medio præsentis Edicti publico notum fit, tres Sortes Bonorum Blażkowa in Circulo Jaslensi sitorum, olim Michaelis Bochniewicz propriorum, quorum Annuus proventus purus in summa 11,646 fp. proponendus constitutus est, in triennalem arendatoriam possessionem, a die 24 Junij a. c. inchoandam, & die 24 Junij 1812 terminandam, maximum annuum Censum efferenti & solventi, erga deponendam in paratis prævie ante licitationem titulo Cautionis summum 1000 fp. die 22 Junij a. c. hora 3 pomeridiana elocatum iri. Omnes itaque arendandi cupidi convocantur, ut dicta die & hora hic C. R. Fori Nobilium compareant, liberum ipsis relinquendo, Conditiones locationis conductionis ante licitationem proponendas, tempestive in gremiali Registratura inspiceres. Morbo Impedito Excellentissimo Dno Præside.

Jos. J. B. a. Gebler.
Stan. de Tetmajer.
Tho. Zatorski. Ex Consilio C. R. Fori Nobil. *Tarnoviæ die* 30 *Maij* 1809.
Leichamscheider.

Per C. R. Forum Nobilium Tarnoviense hisce notum fit Sortem in Radgoszcz Malinowszczyzna dictum ad Massam Cridariam Stanislai Ppis Lubomirski spectatam, ac qua fundum acceptum ad Cridam attractam judicialiter juxta Actum detaxationis per Camerarium Sect. Pilzno Dm Dobrzański de præs. 22 Augusti 1808 ad Nro 10,713 C. R. huic Foro Nobilio missum in quota 1607 fl. rh. æstimatam publica auctione die 14 Junii, 18 Julij & 22 Augusti a. c. hora 3tia pomeridiana plus offerenti erga paratam solutionem, post quem Actus licitationis approbabitur intra 14 dies præstandam & erga deponandum vadium 402 fl rh. venum datum iri, emandique Cupidos quibus ne fors alteriores conditiones licitationis assumandæ circa ipsum Commissionem proponentur suie inspiciendi actus æstimationis & Inventarii ad Registraturam Grem. inviari.

Joanes Comes Stadnicki.
Venceslaus Nitsch.
Vincentius Wizberg.

Ex Consilio C. R. Fori Nobilium Tarnoviæ die 6 Aprilis 1809.
Josephus de Grünfeld.

Nomine C. R. Judicii Nobilium in Regnis Galiciæ & Lodomeriæ Dno Hieronimo Szaniawski medio præsentis Edicti hisce insinuatur, quod nimirum Dus Adtus Schmidt curator minorennis Casimiri Stocki ad Forum hocce adversus eum in causa solutionis sumæ 4000 fp. in Auro Hollandico, libellum porrexerit judicique opem, quo ad id justitia exigit, imploraverit. Cum autem Forum hisce ob ignotum ejus habitationis horum, vel plane a C. R. hæreditariis terris absentiam ejus hic loci degentem Adtum D. Nicolaum Noramowicz periculo, & impendio qua Curatorem constituerit, quicum etiam lis contestata in conformitate præscripti pro C. R. hæreditariis terris judiciali codicis agitabitur atque etiam terminabitur; ideo ille eum in finem admonetur, ut intra 90 dies excipiat, vel Curatori dato, si quæ forte haberet juris sui adminicula tempestive transmittat, vel denique alium quempiam Mandatarium constituat, Foroque huic denominet, & pro ordine præscripto ea juris adhibeat media, quæ ad sui defensionem maxime efficacia esse judicaverit, utpote quod secus adversæ fors cunctationis suæ sequelæ sibimet ipsi sint imputandæ. Ita enim sanciunt præscriptæ pro C. R. hæreditariis terris leges.

Joannes Comis Stadnicki.
Thomas Zatorski.
Joannes Pielecki.

Ex Consilio C. R. Fori Nobilium Prov. Regnor. Orient. Galic. & Lodom.
Tarnoviæ die 14 Martii 1809.
Petrus Ortyński.

Nomine Cæs. Reg. Nobilium Fori Cracoviensis Galiciæ Occid. Dnæ Brigittæ de Lutosławskie Sielska medio praesentis Edicti hisce insinuatur, quod nimirum D. Philippus Choromański m forum hocce Cracoviense adversus eam in causa contra hæredes defuncti Leonis Libiszewski mas claratus puncto 200 ducat. qua Conconventam libellum porrexerit, judiciique opem quod adjustitia exigit imploraverit. Cum autem forum hocce a Caes. Reg. haereditariis terris absentiae ipsi Curatorem hic loci degentem Advocatum D. Urbański ipsius periculo, & impendio qua Curatorem constituerit, quocum etiam lis contestata in conformitate praescripti pro Caes. Regi haereditariis terris judiciarii Codicis agitabitur, atque etiam terminabitur, ideo ipsa hisce fined.

n eum admonentur, ut d'e 21 Junij a. c. hora 9 matut. hic Reg. Fori ipsa compareat vel Curatori dato, si quae forte haberet, juris sui adminicula tempestive transmittat, vel denique alium quempiam Mandatarium constituat, foroque huic denominet & pro ordine praescripto ea juris adhibeat media, quae ad ejus defensionem maxime efficacia esse judicaverit; utpote, quod secus adversae fors cunctationis suae sequelae sibimet ipsi sint inputandae. Ita enim sanciunt praescriptae pro Caes. Reg. haereditariis terris leges.

Josephus Nikorowicz.

Kannamiller.

Mąkolski.

Ex Consilio C. R. Fori Nobilium Cracoviæ die 15 Martii 1809.

Elsner.

Per C. R. Forum Nobilium Cracov. Gallic. Occid. omnibus & singulis, quorum interest, medio præsentis Edicti notum reditur, bona Ulina magna Successorum olim Ignatii Lis cki propriæ medio publicæ licitationis hic Judicii die 27 Junii 1809 celebrandæ æstimata ad summam 83,061 fl. rhn. 20 xr. venditum iri, erga sequentes conditiones. — 1) Ante omnia licitandi cupidus decimam partem prætii liciti titulo vadii ad manus Commissionis licitationem peragentis deponet. — 2) Sector intra 14 dies ab acta approbatæ licitationis unam tertialitatem totius prætii ad Depositum Judiciale comportabit, jam vero duo tertialitates circa bona manere possunt, erga solvendas usuras per 5/100 quovis Semestri anticipative ad Depositum Judiciale comportandas cum ea tamen obligatione, ut ad quodlibet mandatum judiciale, in spatio duorum mensium duas tertialitates, sive in toto, sive in parte juxta mandatum aut ad Depositum comportet, aut cui disponetur exsolvat. — 3) In quantum Sector aut primam tertialitatem, aut expost relictas in bonis duas tertialitates in profixo termino non solveret, non solum vadium amittet, sed insuper ejus expensis & periculo nova licitatio proscribetur. — 4) Comportata prima tertialitate bona statim Sectori in possessionem tradentur & Decretum hæreditatis erga assecurationem binarum tertialitatum in bonis venditis extragetur. — 5) Si vero Creditores hypothecati essent, super his bonis qui terminumenunciationis præcautum habent, & Creditum suum absque enunciatione acceptare recusareat, tunc autor debita hæc ad effluxum usque terminum in bonis relinquere obligat, attamen quotæ istæ prætio impotabuntur. — 6) Omnes Creditores hypothecarii, vel quicunque prætensionem ad hæcce bona formant; inviantur ut in termino hoc jura sua insinuent, quo secus circa repartitionem prætii liciti nulla eorum reflexio habebitur.

Cracoviæ die 25 Aprilis 1809.

Josephus Nikorowicz.

Vlach.

Mąkolski.

Ex Consilio Cæs. Reg. Fori Nobilium Gallic. Occident.

Jędrzejowicz.

Z Magistratu C. K. Stołecznego Miasta Krakowa niniejszym do publiczney podaie się wiadomości, iż d. 14 Lipca r. b. z rana i po południu w zwyczaynych kancellaryynych godzinach Licytacya zaaręndowania C. K. skarbowego czopowego od wodki, piwa i miodu, mieyskiey propinacyi i kameralney suchey taxy od 1 Listopada 1809 aż do ostatniego Października 1810 w tuteyszym Ratuszu odprawiać się będzie, do czego iednak żydzi nie są przypuszczonemi. Na cenę fiskalną skarbowego czopowego 72,441 ryńskich 57 kr. Mieyskiey propinacyi 45,925 ryńskich 35 2/8 kr. Kameralney suchey taxy zaś 7974 ryńskich 47 2/8 kr. postanowia się. — Zyczący sobie zaarędowania wspomnionych dochodów razem lub poiedyńczo licytanci, maią się przerzeczonego dnia w tuteyszym znaydować magistr cie, i 10 procentowym Vadium zaopatrzyć się. O dalszych zaś kontraktowych kondycyach albo w cześniey w Registraturze, albo przy samey licytacyi dowiedzieć się można będzie.

Gollmayer.

Z Rady Magistratu C. K. Miasta Stołecznego Krakowa.

Dnia 2 Maia 1809.

Gross Sekr.